

Avdelningen för rättsligt stöd
Per-Olof Wikström
010-240 52 93
per-olof.wikstrom@msb.se

Konsekvensutredning till förslag nya föreskrifter om behörighet att vara räddningschef eller räddningsledare i kommunal räddningstjänst

Allmänt

Syftet med de nya föreskrifterna är att samma behörighetskrav på räddningsledare och räddningschefer ska gälla som före den 1 januari 2021.

Någon ändring av nuvarande föreskrifter (SRVFS 2004:9 jämfört med MSBFS 2009:1) behövs inte vad avser behörigheten att vara räddningsledare. Föreskrifterna bör dock i denna del inarbetas helt i nya föreskrifter om behörighet att vara räddningschef eller räddningsledare. De gamla föreskrifterna, SRVFS 2004:9, kan därmed upphävas. Övergångsföreskrifterna MSBFS 2009:1 ska dock gälla fortfarande eftersom berör flera områden än vad som nu är aktuellt.

Som en konsekvens av ändringarna i 3 kap. 16 § 2 st. [lagen \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#) och [3 kap. 9 § förordningen \(2003:789\) om skydd mot olyckor](#) bör dock en ny helt ny föreskrift om behörighetskrav på räddningschefer införas för att samma krav ska gälla som tidigare.

Föreskrifterna reglerar den lägsta formella behörigheten för räddningsledare och räddningschef. Ytterligare krav ställs i 3 kap. 14 § [lagen \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#).

Den personal som för kommunens räkning har att utföra förebyggande verksamhet, att planera, leda, genomföra och följa upp räddningsinsatser samt utöva tillsyn skall genom utbildning och erfarenhet ha den kompetens som behövs.

Räddningsledare i kommunal räddningstjänst

Nuvarande reglering

3 kap. 9 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor

Behörig att vara räddningschef eller räddningsledare i kommunal räddningstjänst är den som genomgått särskild utbildning hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller hos Statens räddningsverk.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får meddela föreskrifter om vilken utbildning som ska krävas för sådan behörighet.

Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2004:9) om behörighet att vara räddningsledare i kommunal räddningstjänst

2 § I femte punkten övergångsbestämmelserna till förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor anges vilka utbildningar enligt äldre bestämmelser som ger behörighet att vara räddningsledare.

3 § Behörig att vara räddningsledare i kommunal räddningstjänst är den som

- 1. har genomgått Statens räddningsverks vidareutbildning i räddningstjänst kurs A med godkänt resultat, eller*
- 2. har avlagt brandingenjörsexamen enligt högskoleförordningen (1993:100) och har genomgått Statens räddningsverks påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer med godkänt resultat.*

Övergångsbestämmelserna till förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (i dess lydelse 2003:789) - femte punkten

Den som vid utgången av 2003 uppfyller kraven för att vara räddningsledare enligt 6 § räddningstjänstförordningen¹ eller

¹ 6 § räddningstjänstförordningen:

I en räddningsstyrka skall också ingå befäl.

Befäl kan den vara som

- 1. har avlagt brandingenjörsexamen enligt högskoleförordningen (1993:100) och genomgått Statens räddningsverks påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer,*
- 2. har avlagt brandmästarexamen,*
- 3. har avlagt brandförmansexamen heltid eller*
- 4. har avlagt brandförmansexamen deltid.*

Bara befäl kan vara räddningsledare.

enligt åttonde punkten² övergångsbestämmelserna till räddningstjänstförordningen skall anses vara behörig att vara räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor. Detsamma skall gälla i fråga om den som med stöd av andra punkten under 2004 genomgår och avslutar utbildning som skulle ha uppfyllt kraven för att vara räddningsledare enligt 6 § räddningstjänstförordningen.

Analys

Det behövs i princip ingen ändring av föreskriften – särskilt om man beaktar Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2009:1) om ändring i vissa författningar som beslutats av Statens räddningsverk, Krisberedskapsmyndigheten eller Sprängämnesinspektionen³.

Det torde inte vara möjligt att genom en föreskrift från MSB utesluta gamla behörigheter med hänsyn till den formella lagkraftens princip (övergångsbestämmelser till räddningstjänstförordningen och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor). Det finns dessutom många som går på den åttonde punkten övergångsbestämmelserna till räddningstjänstförordningen. Föreskriften har dock skrivits om genom att ange direkt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps utbildning i föreskriften. Någon materiell förändring är inte avsedd.

Föreskriften medför inga ändringar och inga konsekvenser jämfört med vad som gäller idag.

Behörighet att vara räddningschef

Nuvarande reglering

[3 kap. 16 § 2 st lagen \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#)⁴

Räddningschefen får uppdra åt någon som är behörig att vara räddningsledare att fatta beslut som enligt denna lag ska fattas av räddningschefen eller räddningsledaren.

² Åttonde punkten övergångsbestämmelserna till räddningstjänstförordningen i SFS 1986:1107 (se även punkt 9) samt övergångsbestämmelserna i SFS 1994:27 - se bilaga!

³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2009:1) om ändring i vissa författningar som beslutats av Statens räddningsverk, Krisberedskapsmyndigheten eller Sprängämnesinspektionen:

Vad Statens räddningsverk, Krisberedskapsmyndigheten eller Sprängämnesinspektionen i författningar som gällde vid utgången av 2008 föreskrivit om någon av dessa myndigheter ska i stället avse Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

⁴ Jfr regleringen t.o.m. den 31 december 2020 3 kap. 16 § 2 st [lagen \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#)

Räddningschefen är räddningsledare men får utse någon annan som uppfyller de behörighetskrav som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att vara räddningsledare.

Ändringen i 3 kap. 16 § 2 st [lagen \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#) medförde att regeringen i [3 kap. 9 § förordningen \(2003:789\) om skydd mot olyckor](#) gav MSB föreskriftsrätt även för räddningschefens behörighet, inte bara som tidigare för räddningsledarens behörighet:

”Behörig att vara räddningschef eller räddningsledare i kommunal räddningstjänst är den som genomgått särskild utbildning hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller hos Statens räddningsverk.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får meddela föreskrifter om vilken utbildning som ska krävas för sådan behörighet.”

Analys

Det går inte att hitta något direkt stöd i [propositionen 2019/20:176](#) ”En effektivare kommunal räddningstjänst” att avsikten var en ändring i sak utan förändringen verkar vara en rent språklig och logisk ändring. Det finns dessutom många som går på åttonde punkten i övergångsbestämmelserna till räddningstjänstförordningen.

Den nya föreskriften om behörighet att vara räddningschef i kommunal räddningstjänst innebär ingen förändring i sak jämfört vad som gällde före den 1 januari 2021.

Kontaktpersoner

Per-Olof Wikström,
per-olof.wikstrom@msb.se
010-240 5293.

Bilaga

Räddningstjänstförordningen

Övergångsbestämmelser

SFS 1986:1107

1. Denna förordning träder i kraft, i fråga om 73 §, den 1 juli 1987, och i övrigt den 1 januari 1987.

6. Intill utgången av maj 1989 får Statens räddningsverk anordna utbildning som motsvarar högskolans brandingenjörslinje samt anordna brandmannaklass enligt äldre bestämmelser.

7. Den som vid utgången av år 1986 är brandchef, vice brandchef, skorstensfejarmästare, skorstensfejare eller förordnad som brandsynerförrättare skall anses vara behörig att ha kvar sin befattning även om han saknar föreskriven utbildning enligt de nya föreskrifterna.

8. Den som vid utgången av år 1986 är befäl i kommunens brandförsvaret skall anses vara behörig att utses till räddningsledare.

9. Vid tillämpning av denna förordning skall i fråga om utbildning enligt tidigare gällande ordning

a. brandchefskurs kategori I eller brandingenjörsexamen motsvara utbildning vid högskolans brandingenjörslinje och Statens räddningsverks praktiska utbildning i räddningstjänst för brandingenjörer,

b. brandmästarkurs kategori I eller brandmästarexamen motsvara brandmästarexamen och utbildningen av brandmästare i förvaltningskunskap och förebyggande åtgärder mot brand,

c. brandförmanskurs kategori I, brandförmansexamen eller brandbefälskurs A motsvara brandförmansexamen heltid och utbildningen av brandmän i förebyggande åtgärder mot brand,

d. brandbefälskurs B eller C motsvara brandförmansexamen deltid,

e. brandmannaklass motsvara brandmansexamen,

f. mästarkurs för skorstensfejare eller mästarexamen motsvara ingenjörsexamen

för skorstensfejare,

g. avgångsbetyg från gesällkurs eller gesällklassen för skorstensfejare motsvara skorstensfejarexamen.

SFS 1994:27

Denna förordning träder i kraft den 1 april 1994. Den som är behörig att vara räddningschef eller befäl enligt äldre föreskrifter skall anses behörig till motsvarande befattning enligt de nya föreskrifterna.